

Šetření úvěrových podmínek bank

IV/2025

Úvod

Šetření úvěrových podmínek zachycuje názory bank na změnu nabídky a poptávky u úvěrů nefinančním podnikům a domácnostem. Tato publikace shrnuje výsledky aktuálního kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu třetího čtvrtletí 2025 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro čtvrté čtvrtletí 2025. Šetření proběhlo v období od 2. do 15. září 2025 a zúčastnilo se ho 19 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu.¹ Šetření ČNB o vývoji úvěrových podmínek bank je realizováno týmem složeným ze zástupců sekce měnové a sekce finanční stability.

¹ Šetření zahrnovalo 22 otázek, které se týkaly úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého procentního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého procentního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB: <https://www.cnb.cz/cs/statistika/setreni-uverovych-podminek-bank/>

I. SHRnutí

Výsledky aktuálního šetření úvěrových podmínek bank ukazují, že úvěrové standardy se u úvěrů nefinančním podnikům ve třetím čtvrtletí 2025 v souhrnu významněji nezměnily. Poptávka podniků po úvěrech v souladu s očekáváním vzrostla, a to zejména u velkých firem. Podniky jsou však dle bank nadále opatrné v investování v důsledku globálních nejistot. Mírně zvýšená poptávka po úvěrech na fixní investice souvisela s financováním nových technologií zaměřených na úspory energií a komerčních nemovitostí. U úvěrů domácnostem na bydlení se úvěrové standardy bank rovněž významněji nezměnily, u úvěrů na spotřebu se uvolnily. Poptávka po úvěrech na bydlení a spotřebu dále vzrostla. Zvýšení poptávky po úvěrech na bydlení bylo ovlivněno zejména očekáváním dalšího zvyšování cen nemovitostí. Růst poptávky po úvěrech na spotřebu odrážel především vyšší spotřební výdaje domácností. Snížená úroveň domácích úrokových sazeb přispívala k růstu poptávky po úvěrech ve všech uvedených segmentech úvěrového trhu. Ve čtvrtém čtvrtletí 2025 banky očekávají pokračující růst poptávky po úvěrech u podniků a poptávky po úvěrech na bydlení u domácností. Významnější změny úvěrových standardů banky ve čtvrtém čtvrtletí nepředpokládají u úvěrů podnikům, zatímco u úvěrů na bydlení část bankovního trhu naznačuje jejich uvolnění. Jen menší část trhu očekává zvýšení míry úvěrových ztrát v následujícím období u úvěrů podnikům a úvěrů domácnostem na spotřebu.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy představující vnitřní kritéria nastavení úvěrové politiky bank se ve třetím čtvrtletí 2025 u úvěrů nefinančním podnikům v souhrnu významněji nezměnily (pouze u 2 % čistého tržního podílu bankovního trhu se standardy uvolnily). Uvedený vývoj byl patrný u velkých i menších podniků a z hlediska splatnosti u krátkodobých úvěrů, v případě dlouhodobých úvěrů bylo uvolnění standardů o něco výraznější. Ve směru uvolnění standardů působil zvýšený konkurenční tlak, a to ze strany jiných bank i ze strany tržního financování (emise dluhopisů některých velkých podniků) v rozsahu 11 %, resp. 16 % čistého tržního podílu. Podmínky při sjednávání podnikových úvěrů se v souhrnu významněji neměnily. V jejich struktuře se nicméně uvolnily podmínky zejména u velkých podniků. Snížily se požadavky na velikost úvěrů mimo jiné v důsledku mírně vyššího růstu ekonomiky a zmírnění dopadů inflačního vývoje z minulého období (35 % čistého tržního podílu). Banky snížily i požadavky na neúrokové poplatky (19 % čistého tržního podílu). Na druhou stranu se zpřísnily podmínky týkající se splatnosti úvěrů, průměrných úrokových marží i marží u rizikovějších úvěrů (8 %, resp. 14 % a 19 %). Ve čtvrtém čtvrtletí 2025 zůstanou úvěrové standardy dle bank beze změny.

Poptávka podniků po úvěrech ve třetím čtvrtletí letošního roku v souladu s očekáváním bank dále vzrostla, a to u 31 % bankovního trhu. Zvýšila se poptávka u velkých podniků a poptávka po krátkodobých úvěrech (obvykle revolvingové úvěrové linky), zatímco poptávka malých a středních podniků ani poptávka po dlouhodobých úvěrech se významněji nezměnila. K růstu poptávky po úvěrech přispívala zvýšená potřeba financování provozního kapitálu a fúzí/akvizic podniků včetně jejich restrukturalizací (25 %, resp. 26 % a 19 % čistého tržního podílu). Zvýšila se i poptávka po financování fixních investic (13 % trhu) především na komerční nemovitosti a obnovování technologií firem. K vyšší poptávce po úvěrech přispěla i snížená úroveň domácích úrokových sazeb (15 % čistého tržního podílu). Přesto zůstávají podniky podle bank v investování opatrné zejména v důsledku globálních nejistot. Určitou kompenzací je zvýšená poptávka po fixních investicích vyvolaná požadavky ESG, které jsou však zaměřeny především na úspory energií nebo změnu energetického mixu, nepřispívají však k nárůstu výroby a tržeb podniků. Přestože ekonomická aktivita roste, současné ekonomické prostředí je zasaženo významnými negativními externími vlivy (cla ze strany USA, konflikt na Středním východě, Ukrajina atd.). Tyto faktory způsobují nejistotu a tlumí poptávku po fixních investicích. Na nižší poptávku po úvěrech působilo i pokračující využití alternativního financování některých velkých podniků v podobě emise dluhopisů a dále financování prostřednictvím vlastních zdrojů (18 %, resp. 11 % čistého tržního podílu). Pro čtvrté čtvrtletí 2025 banky v průběhu zářijového šetření očekávaly pokračující růst poptávky po úvěrech, a to v rozsahu 33 % čistého tržního podílu.

II.2 DOMÁCNOSTI

U úvěrů domácnostem na bydlení se úvěrové standardy a podmínky bank ve třetím čtvrtletí nezměnily. Z delší perspektivy se úvěrové standardy po zpřísnění započatém v roce 2022 a jejich následném uvolnění v roce 2023 pohybují od závěru roku 2024 bez významnějších změn. Ve směru uvolnění standardů však působí zvýšený konkurenční tlak na bankovním trhu, v opačném směru pak růst nákladů financování bank v důsledku zvýšení tržních úrokových sazeb s delší splatností.

To však nebylo promítnuto do úrokových sazeb z hypoték, čímž průměrná úroková marže bank působila v tomto segmentu úvěrového trhu na uvolnění podmínek. Na druhou stranu část bankovního trhu zpřísnila úvěrové podmínky v důsledku přehodnocení ekonomického modelu určeného pro hodnocení bonity klientů. Ve čtvrtém čtvrtletí je očekáváno uvolnění úvěrových standardů u úvěrů na bydlení ve výši 26 % čistého tržního podílu.

Poptávka domácností po úvěrech na bydlení dále vzrostla (20 % čistého tržního podílu), což bylo zhruba v souladu s očekáváním bank z předchozího kola šetření. To ukazuje na pokračující růst hypotečního trhu. Ke zvýšení poptávky přispívalo především očekávání dalšího růstu realitního trhu doprovázeného zvyšováním cen rezidenčních nemovitostí a snížená hladina úrokových sazeb z hypoték (35 %, resp. 22 % čistého podílu bankovního trhu). Ve stejném směru působilo i zlepšení spotřebitelské důvěry domácností. Ve čtvrtém čtvrtletí 2025 poptávka po úvěrech na bydlení dle očekávání bank dále vzroste, a to v rozsahu 12 % čistého podílu bankovního trhu.

U úvěrů na spotřebu se úvěrové standardy ve třetím čtvrtletí uvolnily (42 % čistého tržního podílu). V tom se odráželo snížené vnímání rizik spojených s očekáváním ohledně celkové ekonomické aktivity a lepší úvěruschopnosti či bonity klientů a dále zvýšená konkurence na bankovním trhu. Ve čtvrtém čtvrtletí 2025 je naopak u části bankovního trhu očekáváno zpřísnění úvěrových standardů (11 % čistého tržního podílu). Poptávka po úvěrech na spotřebu ve třetím čtvrtletí dále vzrostla v rozsahu téměř 60 % čistého tržního podílu. V uvedeném vývoji se projevovalo zejména zvýšené financování spotřebních výdajů domácností (32 % čistého tržního podílu), snížená úroveň úrokových sazeb a podpora prodeje spotřebitelských úvěrů ze strany některých bank. Ve čtvrtém čtvrtletí zůstane poptávka po úvěrech na spotřebu bez významnějších změn.

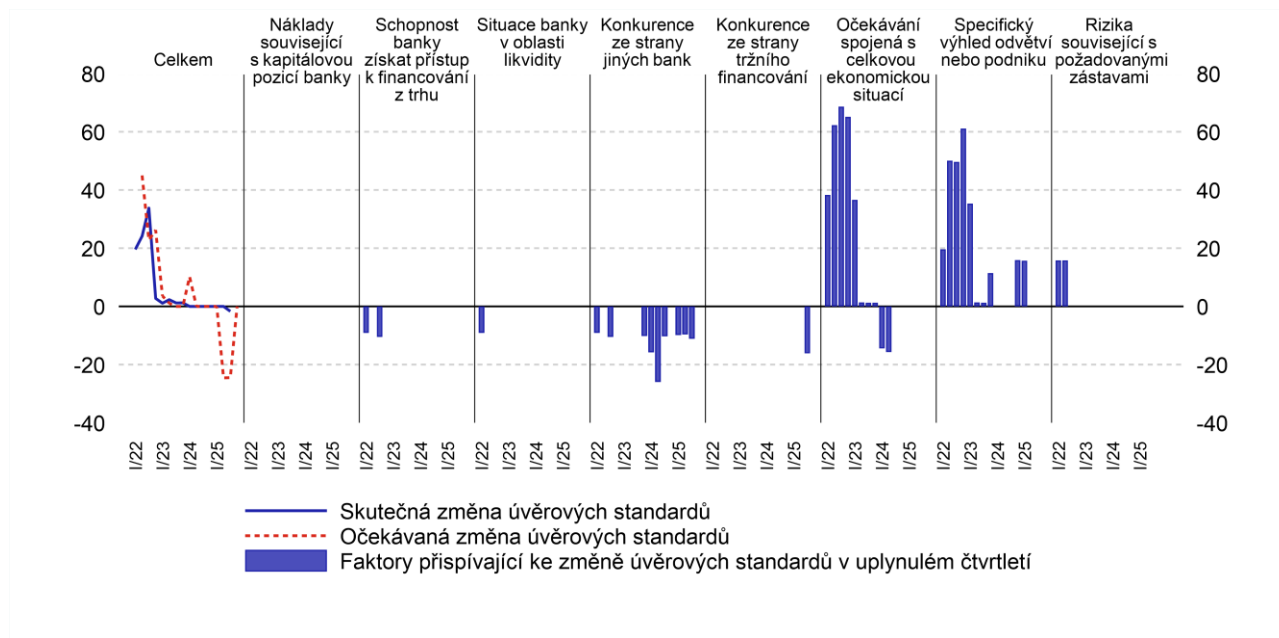
V segmentu úvěrů živnostníkům se nastavení úvěrových standardů nezměnilo a poptávka po úvěrech dále vzrostla (31 % čistého tržního podílu). Pro čtvrté čtvrtletí 2025 banky rovněž neočekávají změnu standardů, předpokládají však pokračující růst poptávky po úvěrech v rozsahu 46 % bankovního trhu.

Dodatečné otázky týkající se očekávaných úvěrových ztrát naznačují, že menší část bankovního trhu očekává v souhrnu zvýšení míry úvěrových ztrát v následujícím období u úvěrů podnikům a u úvěrů na spotřebu, zatímco u úvěrů na bydlení je předpokládán její pokles.

III. GRAFICKÉ VYJÁDŘENÍ PODMÍNEK NABÍDKY A POPTÁVKY V SEGMENTECH

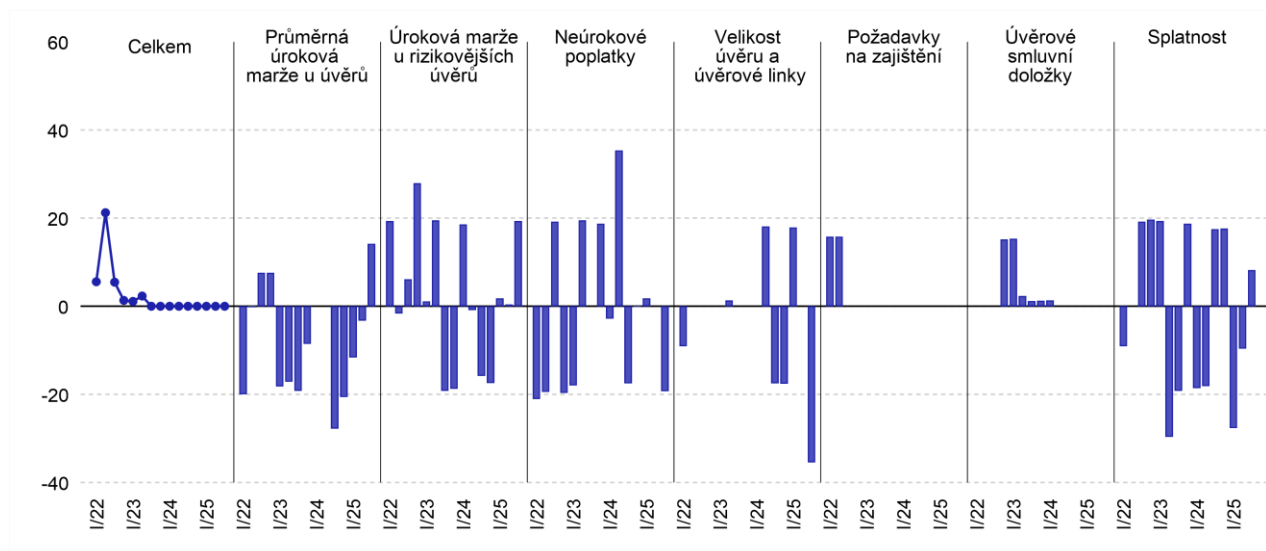
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů nefinančním podnikům (otázky 1, 2 a 6)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

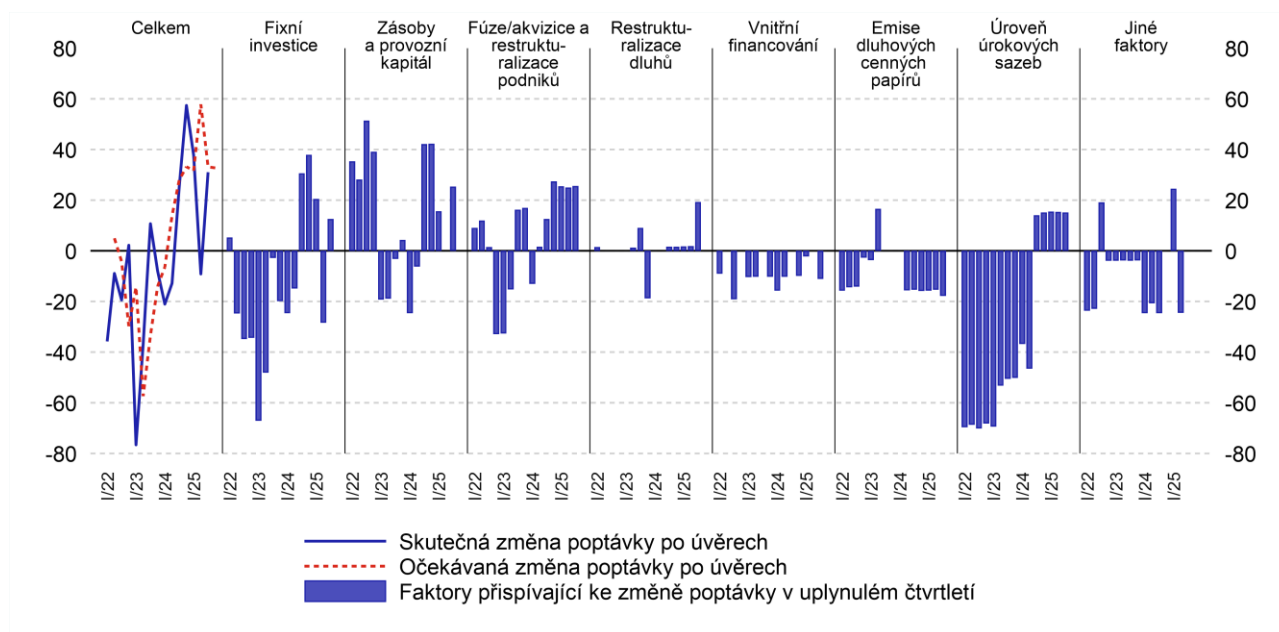
Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěrů nefinančním podnikům (otázka 3)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

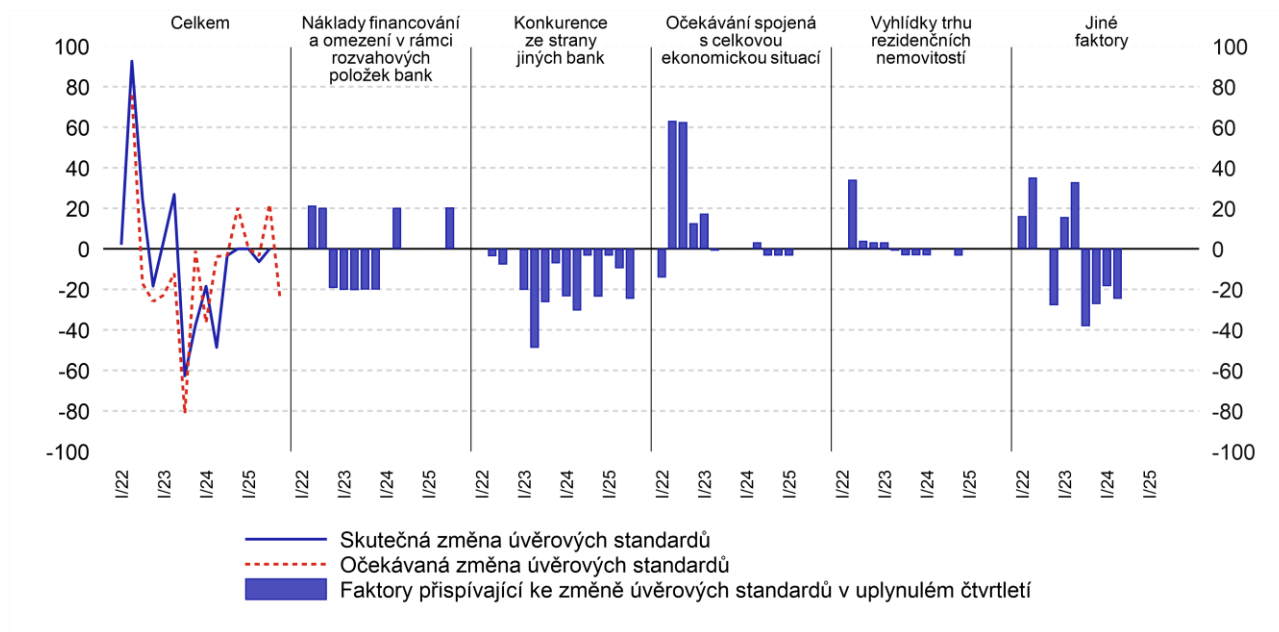

Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech (otázky 4, 5 a 7)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

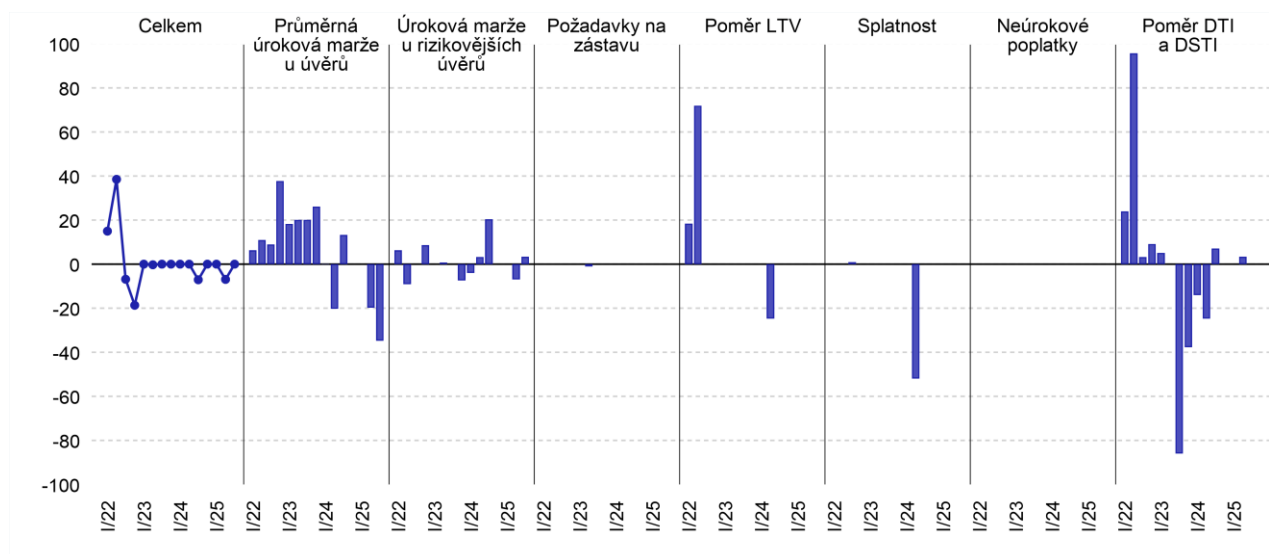
Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na bydlení (otázky 8, 9 a 16)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

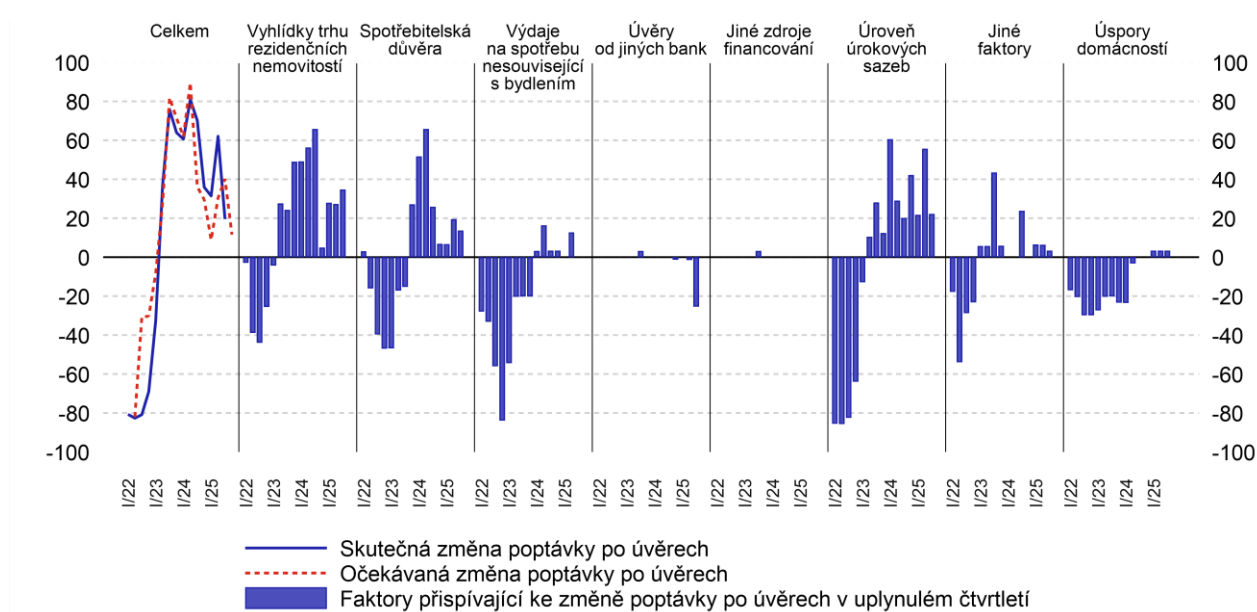

Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení (otázka 10)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

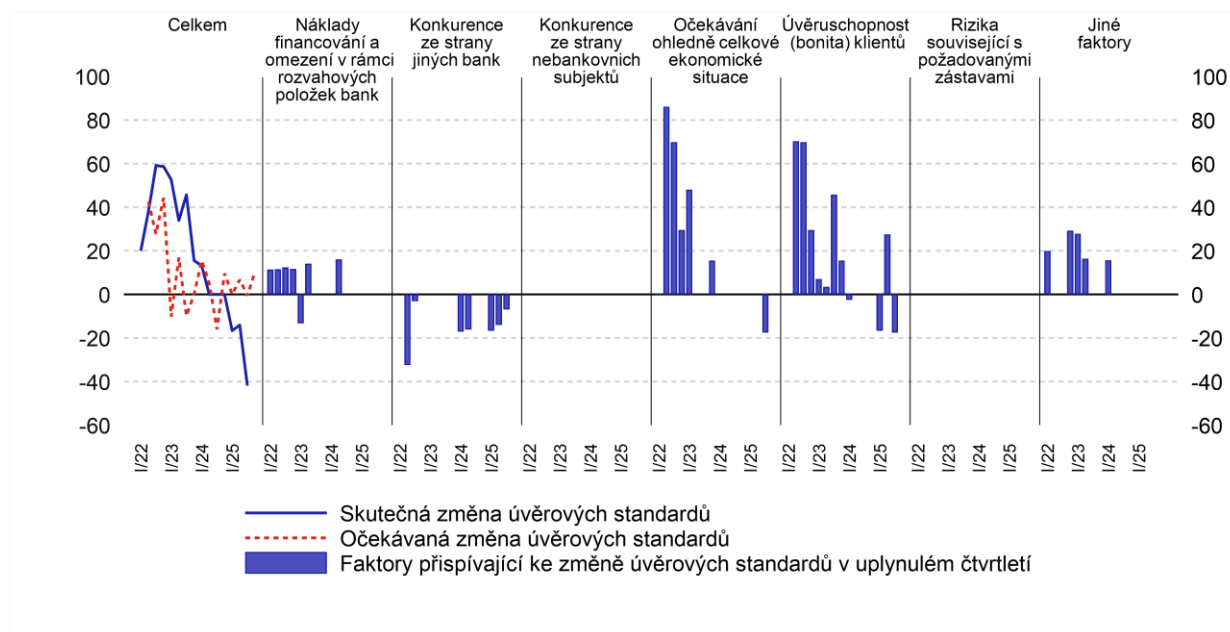
Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení (otázky 13, 14 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

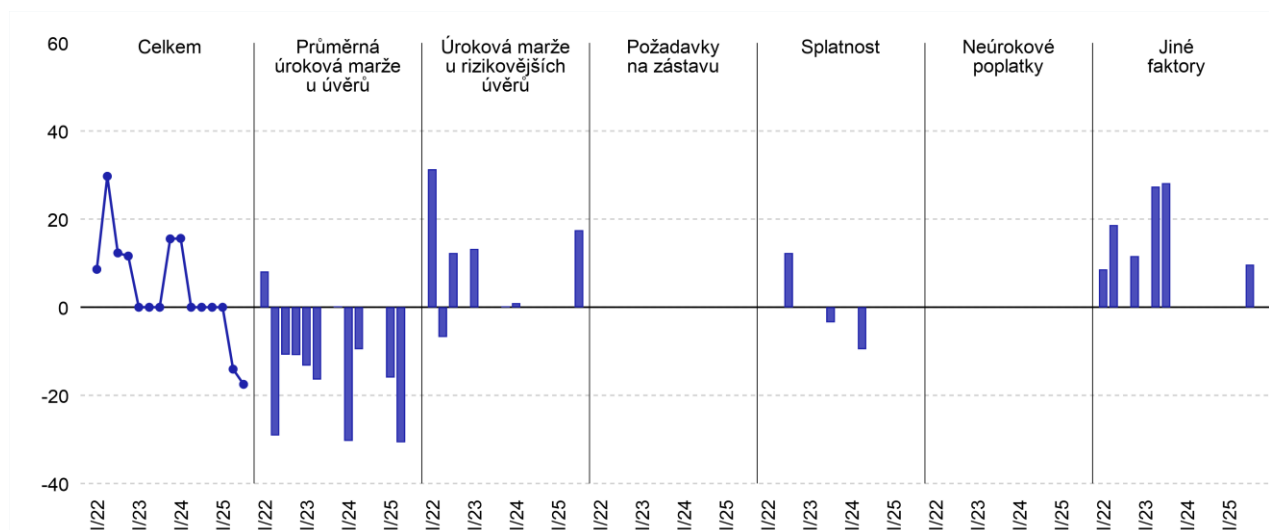

Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na spotřebu (otázky 8, 11 a 16)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

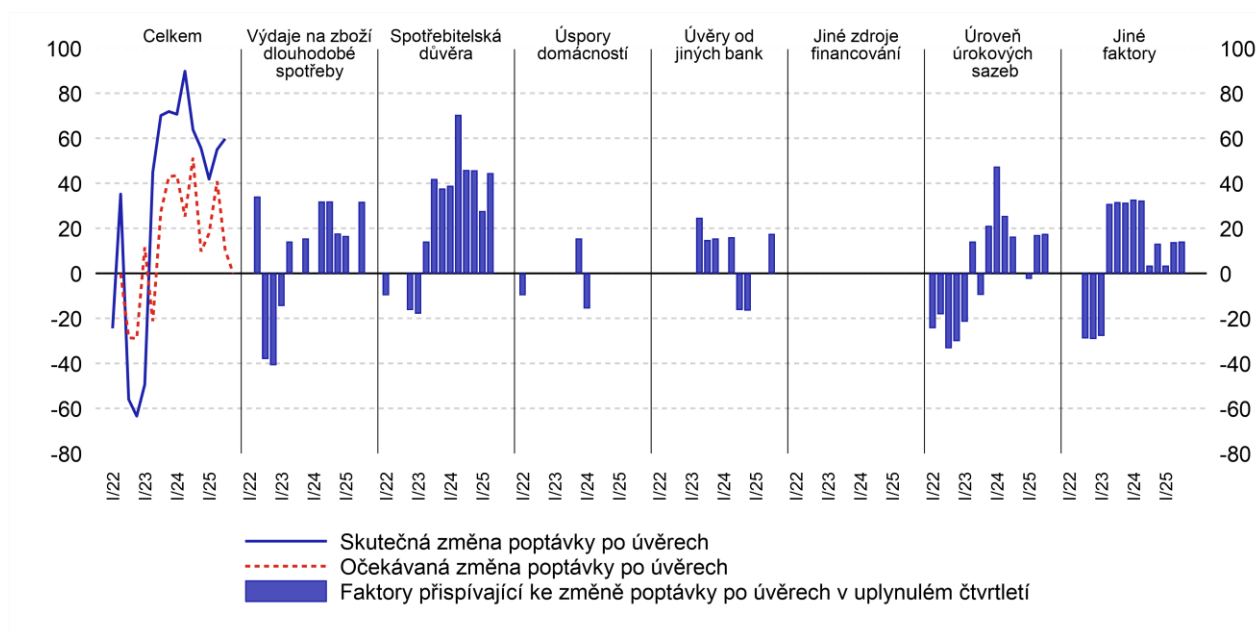
Graf 8 Změny podmínek při schvalování úvěrů na spotřebu (otázka 12)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 9 Změny poptávky domácností po úvěrech na spotřebu (otázky 13, 15 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 411 111
www.cnb.cz